

Šodien — Radio diena

PAR PUĶĒM, BET GALVENOKĀRT PAR MĀRĪTI ROMĀNI

Kādreiz, tas bija pirms vairākiem gadiem, pusnapietni, pus pa jokam piedraudēju radio bērnu un skolēnu nodaļas vadītājam Mārītei Romānei, ka uzrakstīšu par viņu šaržu. Pārāk «puķoti» man šķita viņas raidījumi.

Toruden krāšņi ziedēja dārzi, un gandrīz katrā M. Romānes gatavotās «Radiopēcpusdienas vidusskolēniem» izlaidumā varēja atrast pa stāstījumam par kādas skolas jauno naturālistu izaudzētajiem brīnumiem. Bija augļi, bija dārzeņi un ļoti daudz puķu. Turklāt pasniegts tik reljefi, ka, sēžot pie uztvērēja un pieverot plakstus, klausītājs ar daudz maz attīstītu iztēli spēja ieraudzīt ne tikai zieda formu un krāsu, bet sajūst arī aromātu.

Ar to arī gribēju sākt piesolīto šaržu, izmantojot «Radiopēcpusdienas» tradicionālu formu — Rasma un Jura dialogu.

«Juris. — Uzmini, Rasma, kas man rokās!

Rasma. — Krokodils.

Juris. — Nu ko tu... Es nopietni.

Rasma. — Droši vien atkal puķes.

Juris. — Jā. Bet kādas? Vari minēt trīs reizes.

Rasma. — Rozes? Neļķes? Asteres?

Juris. — Netrāpīji vis.

Rasma. — Parādi. Ai, kādi mēļi zvanī! Kā tās sauc?

Juris. — Par gloksīnijām.

Rasma. — Un tās tur, kā tikko ienākušās zemenes?

Juris. — Tās ir kalceolārijas...»

Šaržs palika neuzrakstīts. Ne tāpēc, ka vajadzētu baidīties par sekām — Mārīte humoru saprot. Pašam pietrūka uzņēmības, bet galvenais — puķes no žurnāla lappusēm drīz pazuda. Sākumā domāju, ka tas izskaidrojams ar ziemas sākumu, bet pagāja vēl viens laika sprīdis, un kādā sarunā viņa pateica:

— Zini, tev taisnība par tām puķēm. Kļūstam pārāk sievišķīgi. Jāmeklē asums. Žurnāls domāts arī zēniem. Vai ne?

Te nu bijal! Tagad brīžam kļūst žēl, ka toreiz tā — par to šaržu...

Jā, puķes no «Radiopēcpusdienas» pazuda, bet žurnāls

tālab nekļuva mazāk interesants. Ar to emocionālo lādiņu, ko Mārīte Romāne ieliek vienā raidījumā, dažam citam pietiktu veselam ciklam. Izšķērdība?

Klausītāju labā nedrīkst skopoties.

Tāda ir Mārīte.

Ilgi paliks atmiņā komjau-natnes 60. gadadienai veltītie raidījumi. Tika emocionāli parādītas dzīvās saltes starp pagātni un šodienu, starp to, kas bija, un starp to, kas vēl tikai iecerēts. Vēsture atdzīvojās, sāka skanēt savā daudzkrāsainībā, priecīgās un skumjās tonkārtās. Lappuse par komjauniešiem Lielajā Tēvijas karā izskanēja kā rekviēms kritušajiem.

Vai arī cikls par komjau-natnes veterāniem Pilsoņu kara dienās, Lielā Tēvijas kara smagajos pārbaudes gados, darba frontēs. Katrs sižets rūpīgi noslīpēts, patriotisma piesātināts, mākslinieciski lab-skanīgs. Žanriski tos apzīmē par dokumentāliem radiostās-tiem. Varētu sacīt arī — do-kumentāli radiouzvedumi.

Nevar noliegt, ka šo radio-stāstu labskanība ir kolektīvs panākums. Katrā ziņā daudz

no sevis ieliek šī raidījuma pastāvīgie vadītāji aktieri Rasma Garne un Juris Lejas-kalns, režisore Herta Naudi-ņa, mūzikas redaktore Daila Martinsone. Un tomēr pamatā ir redaktora doma, redaktora iecere, Mārītes pašas gatavo-tais teksts vai arī no kores-pondentiem saņemtais, redi-gētais, spodrinātais, kopējā formā iekļautais. Galvenais, lai katrs žurnāls skanētu kā viens vesels, lai saglabātu sa-vu tradicionālo formu un to piepildītu ar novatoriskiem meklējumiem.

Kad apsprieda PSRS jau-nās Konstitūcijas un Latvijas PSR Konstitūcijas projektu, radio ik dienas deva pa divi, trīs un pat vairākiem mate-riāliem. Republikas visdažā-dāko saimnieciskās dzīves, zi-nātnes, mākslas, studējošās jaunatnes pārstāvji izteica sa-vas domas, atbalstīja, piebil-da, papildināja, pat strīdējās savā starpā. Skaidrs, ka malā palikt nedrīkstēja arī vidus-skolēni.

Varēja jau vienkārši: pa-lūgt no kāda autoritatīva zi-nātnieka komentāru un ie-kļaut «Radiopēcpusdienā». Formāli jautājums būtu atri-sināts.